

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

De ecclesiis quas Constantinus magnus extruxit, & de appellata
cognomine eius ciuitate, quo pacto condita fuerit, & de ædificiis, quæ in
ea spectantur, & Michaelis archangeli templo, & de visis in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

De ecclesiis quas Constantinus magnus extruxit, & de appellata cognomine eius ciuitate, quo pacto condita fuerit, & de ædificiis, quæ in ea spectantur, & Michaelis archangeli templo, & de visis in eodem miraculis.

CAPVT II.

Imperator autem, qui semper omni cura ac studio ad pietatem augendam incubuit, cum in aliis locis ferè omnibus pulcherrima templa Deo ædificauit, tum maximè in urbibus primariis, vt Nicomedia Bithyniæ, Antiochia ad Orontem fluium sita, & Byzantio: quam urbem æquales partes cum vrbe Roma in regendo administrandoque imperio obtinere voluit. Nam vbi omnia ei ex sententia succederent, & externos partim bello, partim fœderibus sibi adiunxisset, constituit urbem extruere, quam & suo nomine appellare, & Romæ honore parem efficere in animo habuit. Atque profectus ad campum pro Illo situm non longè ab Hellesponto, paulo supra Aiakis tumulum (in quo loco fertur Achiuos, qui olim Troiam oppugnabant, & nauale, & castra habuisse) urbis formam & magnitudinem descripsit, inque præcelso & edito loco portas extruit, quæ ad huc etiam à mari illac nauigantibus cernuntur. Ei verò ista molienti Deus noctu visus, alium locum quærere iubet: atque cum Byzantium, oppidum Thraciæ ultra Chalcedonem urbem Bithyniæ situm in memoriam ei redegisset, eam vt habitatoribus complendam, quippe quæ nomen Constantini mereretur, curaret, admonuit. Itaq; Dei verbis obsecutus, oppidum, quod Byzantium vocabatur, dilatari, & maximis amplissimisque mœnibus cingere cœpit. Ac cum ciues, qui erant indigenæ, non satis multos esse censeret ad urbis magnitudinem, amplissimas ædes in plateis dispersè ædificare, viros hominum sermone celebratos cum familia sua dominos illarum & habitatores constituere cœpit: quorum partem ex antiqua Roma, partem autem ex aliis nationibus accersuit. Porro autem vectigalia instituit, partim in ædificia & pulchritudinem urbis, partim in alimentum ciuium insumenda: quin-

SOZOMENI HISTOR.

etiam quò urbem aliis omnibus rebus instrueret, circo, puteis, porticibus, & cæteris id genus ædificijs magnificentè ornauit: Nouam Romam appellauit: primariam urbem omnium gentium, quæ versus Septentrionem, austrum, solem orientem, & mare mediterraneum à ciuitatibus propter Istrum positis, & Epidamno, & aliis ad sinum Ionium locatis vsque ad Cyrenem, & Libyes illius incolas, prope locum, qui Borium vocatur, habitant, imperiumque Romanum agnoscunt. Curiam item magnam, quam Senatum nominant, in ea constituit: eiusque senatoribus eosdem honores, eosdem dies sacros, qui Romanis veteribus tribui solent, assignauit. Denique in omnibus rebus urbem illam suo nomine nuncupatam Romæ, quæ est in Italia, parem studuit efficere: neque certe suus se fefellit conatus. Nam virgula diuina, quod aiunt, tantum creuit, ut tum frequentia hominum, tum pecuniæ & diuitiarum abundantia Romam omnium consensu longè superaret. Cuius rei causam fuisse arbitror, partim pietatem tum conditoris, tum ciuitatis, partim incolarum erga egentes misericordiam & benignitatem. Etenim fides in Christum vsque adeo in ea ciuitate prouecta est, ut complures Iudæi, Græci verò fere omnes, ibi ad religionem Christianam conuersi fuerint. Huc accedit, quod principatum imperij adepti eo tempore, quo Christi religio longè lateque manare cœpit, postea neque aris, neque delubris Gentilium se contaminauit, præterquam solum dum regnaret Iulianus: quo quidem tempore, licet ad exiguum tempus error Gentilium renouatus fuerit, statim tamen post restinctus est. Hanc igitur ciuitatem Constantinus suo appellatam nomine, & velut recens ad Christi honorem extructam, multis maximisque ecclesijs exornauit. Cuius propenso studio deus ipse opem tulit, & visionibus quibusdam confirmauit ecclesias in ea urbe ædificatas, sanctas & salutare esse. Ex quibus eam, quæ est in loco, qui Ἐσῖα, id est, Veltæ sacer, olim dicebatur, sita, in maximo honore tum à peregrinis, tum à ciuibus ex illo tempore habitam fuisse constat. Idem tamen locus iam Michaeliū nominatur, estque nauiganti ex Ponto Constantinopolim ad dexteram positus: atque abest ab urbe, si
naue

naue trajicias, circiter triginta quinque stadia, sin autem
 sinum qui interiacet, pedibus aut equo vndique circui-
 re velis, septuaginta. Loco verò istud nomen eò impo-
 situm est, quòd pro certo creditur Diuum Michaellem
 archangelum ibi apparuisse. Quod etiam ipse equidem
 non paruum in eodem loco beneficium adeptus verissi-
 mum esse confiteor. Atque id ita se habere argumentò
 præterea esse possunt multæ aliæ res, quas compertum est
 ibidem gestas esse. Nam nonnulli in graues casus & peri-
 cula, è quibus nullo modo possent emergere, alij in mor-
 bos aut perturbationes corporis incognitas delapsi, simul
 ac in eo loco Deum precati essent, calamitatibus, qui-
 bus premebantur, penitus liberati sunt. Verùm quo pa-
 cto ista, & quibus hominibus euenerint, singillatim per-
 sequi longum esset. Attamen quid Aquilino nobiscum
 etiamnum ætatem degenti, & in eodem foro causas agen-
 ti, eodem in loco acciderit, partim vt ab eo audiui, par-
 tim vt ipse conspicatus sum, iam opportunè commemo-
 rabo. Cum enim vehemens febris, eaque paulò arden-
 tior ex flaua bili orta, eum occupasset, medici dedere il-
 li bibere medicamentum ad aluum purgandam, quod
 quidem euomuit. Atque simul cum vomitione bilis in
 omnes corporis partes diffusa, cutis extremitatem colo-
 ris specie sibi simili tinxit. Ex quo factum est, vt om-
 nem cibum ac potum euomeret. Vbi autem longo tem-
 poris spatio istud perpeßus fuerat, & nihil alimenti in
 stomacho conquiescebat, de morbo curando medici de-
 sperare cœperunt. Ac cum iam semimortuus esset, dat su-
 is mandatum, vt eum in ecclesiam deportent, affirmat-
 que se ibi aut mortem obiturum, aut morbo liberatum
 iri. Cui in ecclesia iacenti de nocte visio quadam diuina
 obiecta, iubet vt cibum potionem, quæ ex melle, vino & pi-
 pere pariter mistis conficeretur, tingeret. Quæ quidem
 potio, cum esset calidissima, quamuis medicis ex artis rati-
 one eam considerantibus, morbis è flaua bile contractis cõ-
 traria videretur, hominem tamen morbo recreauit. Accepi
 porrò Probianum vnum ex satellitibus, qui imperatorem
 in palatio stipabant, cum dolore pedum grauiter afflicta-
 retur, in eo loco etiam cruciatu leuatum, & admirabili

D iij

quadam

SOZOMENI HISTOR.

quadam ac diuina visione dignatum fuisse. Nam iste cum in initio Gentilis esset, postea tamen factus Christianus, quanquam omnia alia religionis nostræ instituta probabilia putabat, sanctâ tamen crucē salutis omnium causam extitisse neutiquam admittere voluit. Cui sic animo affecto visio diuinitus oblata, quandam crucis effigiem, quæ in altari illius ecclesiæ statui solet, ante oculos proposuit: declarauitque manifestò res, quæcunque à tempore, quo Christus in crucem actus erat, vel ad vtilitatem humani generis communem, vel ad priuatam quorundam, seu à diuinis angelis seu à pijs & perfectis hominibus gestæ fuerint, non sine virtute crucis salutaris rectè gestas esse. Sed quoniam tēpus opportunum minimè suppetebat ad ea omnia recensenda, quæ in hoc templo accidisse cognoui, ista solum commemorare consilium fuit.

De ijs qua circa quercum Mambre à Constantino magno facta sunt, & templo quod illic posuit.

CAP. III.

Necessè porrò arbitror res quoque à Constantino imperatore circiter quercū Mambre institutas persequi.

Est idem locus, quem nunc Therebinthum appellât, abestque ab Hebron, quæ est ei ad meridiem finitima, stadia quindecim: ab Hierosolymis autem, circiter ducenta & quinquaginta. Quo in loco verus dei sermo memorat filium Dei vnâ cum duobus angelis ad Sodomorum euer-
Gene 18. sionem missis Abrahamo visum esse, prædixissetque illi filium natum fore. Ibi tum indigenæ, tum Palæstini, qui longius absunt, tum Phœnices & Arabes quorannis ætate splendidum conuentum ad hoc vsque tempus maxima frequentia celebrant. Eoque comitantur ad merces tum vendendas tum emendas mercatores quàm plurimi. Nam ab omnibus festum in eo loco maximo studio agitur: à Iudæis quidem, quod de patriarcha Abrahamo gloriantur: à Gentilibus autem, quod angeli illic apparebāt Abrahamo: à Christianis denique, quod pio viro idem ille olim ibidem visus est, qui posteris temporibus propter salutem humani generis natus ex virgine, se mun-